

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Kaj Ahlsved : Musik i allhelgonatid. Österbottens tidning 3.11.2018.

Kaj Ahlsved

Musik i allhelgonatid

Den här helgen firar vi alla helgons dag och vi minns våra anhöriga, framför allt genom att tända ljus på gravarna. I novembermörkret lyser minnet av våra nära och kära som klarast genom olika meningsfulla, kollektiva ritualer och ceremonier.

Musik följer människan från vaggan till graven. Musik, detta svårbegripliga klingande fenomen, omgärdar oss i många vardagliga situationer, strukturerar vår vardag, formar våra högtider och är allestädes närvarande i oändligt många sammanhang.

Många år har jag saknat allhelgonakonsert i vår nejd men i år finns det kanske ett större utbud än någonsin då inte bara Mellersta Österbottens kammarorkester men också Jakobstads Sinfonietta tillsammans med Wegelius kammarstråkar arrangerar konsert. Konsert, musik och till dessa hörande musikaliska aktiviteter kan bli meningsfulla sätt att minnas de som inte längre finns bland oss och för att bearbeta känslor av sorg och saknad.

Det har skrivits stora mängder om förhållandet mellan musik och känslor. Det är en ändlös diskussion; musiken förmåga att styra våra känslor är svårbegriplig, ibland okontrollerbar med ibland använder vi den också medvetet och till vår fördel.

Man kan i alla fall konstatera att ljud är vibrationer av olika frekvens. Vi uppfattar ljud och tolkar dem via ett kulturellt och personligt färgat filter som skapar musikaliska betydelser, minnen och upplever känslor knutna till dessa. Med musik kan vi skapa känslomässiga band till andra. Musik kan också bli en del av vår identitet och på många komplexa sätt vara nyckeln till vårt känsloliv. Men musiken i sig är stum, känslorna skapas i mötet med människan.

Man brukar säga att man drabbas av musik, vilket kan innebära plötsliga känslosvall från sorg till glädjerus. Men man kan också välja att anamma musikens bedövande effekter. Man kan förlora sig i musik, fly in i den och i ett tillfälligt känslosvall rymma från världen utanför.

Men att sjunka in i och absorberas av musiken kan också ha förmågan att stärka den existentiella upplevelsen, det vill säga hjälpa oss att komma i kontakt med vårt inre och bidra till vår förståelse av det mänskliga livet.

Genom olika musikaliska praktiker och egen aktivitet kan vi med andra ord också låta musiken drabba oss. Musiklyssnandet är i den meningen inte någon passiv aktivitet utan musik blir något vi kanske aktivt uppsöker, använder och samtalar med.

Det här har kopplingar till det som musikforskaren Christopher Small kallar för ”att musika” (”musicizing”). Small gör musik till ett verb – en aktivitet. Musik är mer än att spela eller lyssna: Musik är en social kraft som likt traditionen att tända ljus på gravarna kan skapa samhörighet och tröst.

Alla vill kanske inte besöka konsert utan föredrar det privata lyssnandet. Precis som sorgen och minnen har musik både en privat och en social dimension. Oberoende handlar det

om att man med musik skapar ett nu som resonerar i det förgångna och reflekteras mot visioner om framtiden. Musik är en möjlighet att, om än bara för en stund, ta ner vår gard och låta den slå an känslomässiga vibrationer i oss.